

Összefoglaló
az Európai Unió Bírósága szellemi tulajdont érintő ügyekben hozott ítéleteiről

2013/II. negyedév

SZABADALMI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-170/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Huawei Technologies Co. Ltd

Alperes: ZTE Corp., ZTE Deutschland GmbH

Tényállás:

A felperes jogosultja a mobil távközlési technológia területét érintő, „A közvetítési rendszer szinkronizáló jelének felépítési eljárása és kivitelezése” című európai szabadalomnak. A szabadalom tartalma szükségszerűen megvalósul az LTE-szabvány (Long Term Evolution – Standard) használata során. Az LTE-szabvány egy következő (4.) generációs mobil távközlési szabvány, amelyet a 3 GPP szövetség szabályoz. A szövetséghez tartozik többek között az Európai Telekommunikációs Szabvány Intézet (European Telecommunication Standards Institute, a továbbiakban: ETSI). 2009. március 4-én a felperes bejelentette az ETSI felé a szabadalmát, és egyben kötelezettséget vállalt arra, hogy harmadik személyek számára „tisztességes, ésszerű és nem diszkriminatív” feltételek („fair, reasonable and non-discriminatory”, a továbbiakban FRAND feltételek) mellett engedélyezni fogja a hasznosítását.

Az alperesek távközlési eszközök és hálózati berendezések gyártásával és kereskedelmével foglalkozó vállaltcsoporthoz tartoznak. Tevékenységükhöz tartozik többek között az LTE-szoftverrel ellátott bázisállomások németországi kínálata és értékesítése. 2010 novemberétől 2011 márciusának végéig a felperes a keresettel érintett szabadalom bitorlása és a FRAND feltételek melletti engedélyezés lehetősége miatt állt kapcsolatban az elsőrendű alperessel. A felperes közölte a saját szempontjából megfelelő hasznosítási díjat. Az elsőrendű alperes keresztengedélyezésre törekedett annak érdekében, hogy ne kelljen hasznosítási díjat fizetnie a felperesnek. A felek ekkor nem cseréltek konkrét licencszerződésre vonatkozó ajánlatot. Ezt követően a felperes szabadalombitorlás miatt eljárást indított az alperesek ellen.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Egy szabványba foglalt alapvető **szabadalom jogosultja**, aki egy szabványosító szervezet felé készségét fejezte ki arra, hogy harmadik személyek számára tisztességes, ésszerű és nem diszkriminatív feltételek mellett engedélyezni fogja az alapvető szabadalmak hasznosítását, **visszaél-e piaci erőfölényével akkor, amikor a szabadalombitorlóval szemben bíróság előtt érvényesíti abbaahagyásra kötelezés iránti igényét, annak ellenére, hogy a szabadalombitorló úgy nyilatkozott, hogy kész tárgyalni ilyen hasznosítási engedélyről,**

vagy

csak akkor állapítható meg a piaci erőfölénnyel való visszaélés, ha a szabadalombitorló a licencszerződés megkötésére irányuló olyan elfogadható, feltétlen ajánlatot terjesztett a szabványba foglalt alapvető szabadalom jogosultja elé, amelyet a jogosult nem utasíthat el

anélkül, hogy ne akadályozna méltánytalanul a szabadalombitorlót, vagy ne sértené a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, és a szabadalombitorló a megadni kért engedély körébe eső, már elvégzett, hasznosításra irányuló cselekmények tekintetében előre teljesíti szerződéses kötelezettségeit?

2. Amennyiben már a szabadalombitorló tárgyalókészsége következtében megállapítható a piaci erőfölénnyel való visszaélés:

Az EUMSZ 102. cikke¹ állít-e különös minőségi és/vagy időbeli követelményeket a tárgyalókészséggel szemben? Megállapítható-e ez különösen akkor, ha a szabadalombitorló csupán általános módon (szóban) nyilatkozik arról, hogy kész tárgyalni, vagy a szabadalombitorlónak már tárgyalásokat kell folytatnia, megnevezve például azokat a konkrét feltételeket, amelyek mellett kész megkötni a licencszerződést?

3. Amennyiben a piaci erőfölénnyel visszaélés feltétele a licencszerződés megkötésére irányuló elfogadható, feltétlen ajánlat előterjesztése:

Az EUMSZ 102. cikke állít-e különös minőségi és/vagy időbeli követelményeket ezen ajánlattal szemben? Tartalmaznia kell az ajánlatnak valamennyi olyan rendelkezést, amelyet általában véve tartalmaznak a szóban forgó műszaki területre vonatkozó licencszerződések? Az ajánlatot lehet-e különösen azzal a feltétellel tenni, hogy a szabványba foglalt alapvető szabadalmat ténylegesen használják és/vagy az jogilag érvényesnek bizonyul?

4. Amennyiben a piaci erőfölénnyel visszaélés feltétele az, hogy a szabadalombitorló teljesítse a megadni kért engedélyből fakadó kötelezettségeit:

Az EUMSZ 102. cikk állít-e különös követelményeket ezzel a teljesítésre irányuló cselekménnyel szemben? Nevezetesen köteles-e a szabadalombitorló arra, hogy elszámoljon a korábbi hasznosítási cselekménnyel, és/vagy hasznosítási díjat fizessen? Az adott esetben biztosíték nyújtásával is teljesíthető-e a hasznosítási díjak megfizetésére irányuló kötelezettség?

5. A szabadalombitorlásból fakadó egyéb (elszámolási, visszavonási kártérítési) igények bíróság előtti érvényesítésére is vonatkoznak-e azok a feltételek, amelyek mellett megállapítható a szabványba foglalt alapvető szabadalom jogosultja általi piaci erőfölénnyel való visszaélés?

C-210/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²

A kérdést előterjesztő bíróság: High Court of Justice (Chancery Division, Patent Court) (Egyesült Királyság)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Glaxosmithkline Biologicals SA és társai

Alperes: Comptroller-General of Patents, Designs and Trade Marks

¹ A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos egy vagy több vállalkozásnak a belső piacon vagy annak jelentős részén meglévő erőfölényével való visszaélése, amennyiben ez hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

Ilyen visszaélésnek minősül különösen:

a) tisztességtelen beszerzési vagy eladási árak, illetve egyéb tisztességtelen üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett kikötése;

b) a termelés, az értékesítés vagy a műszaki fejlesztés korlátozása a fogyasztók kárára;

c) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;

d) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához. (EUMSZ 102. cikk)

² A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:189:0008:0008:HU:PDF>

Tényállás:

A felperes (továbbiakban: GSK) által Prepandrix márkanéven forgalmazott – európai szabadalommal védett – termék az AS03 adjuvánssal együtt antigént tartalmaz. Tanulmányok kimutatták, hogy az A03 jelenléte fontos tényező annak biztosítása során, hogy a vakcina eleget tesz az Amerikai Egyesült Államok Élelmiszer-biztonsági és Gyógyszerészeti Hivatala és az Európai Gyógyszerügynökség engedélyezési feltételeinek.

A GSK az Egyesült Királyságban kiegészítő oltalmi tanúsítvány (továbbiakban: KOT) iránti kérelmet nyújtott be az AS03 adjuvánssal, illetve a Prepandix néven forgalmazott vakcina tekintetében. Mindkét kérelemben az Európai Gyógyszerügynökség által a Prepandix márkanéven forgalmazott, prepandémiás influenza vakcina tekintetében kiadott forgalomba hozatali engedélyre hivatkoztak. A kérelmeket elutasították arra hivatkozva, hogy az AS03 sem önállóan, sem a Prepandixban található antigénnel kombinálva nem minősül a KOT rendelet 1. cikkének b) pontja szerinti „hatóanyag”-nak, mivel az AS03 önmagában nem rendelkezik terápiás hatással. Az AS03 önmagában nem biztosít immunitást sem az influenzával szemben, sem más feltételek esetén. Nem elegendő az a tény, hogy az AS03 az aktuálisan érintett antigéntől és az elérni kívánt immunvédelemtől függetlenül növeli az antigén terápiás hatását. A GSK e határozat ellen fellebbezést terjesztett elő.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 469/2009/EK rendelet³ 1. cikkének b) pontja⁴ szerint „**hatóanyag-e**” az **önmagában terápiás hatással nem rendelkező, de valamely antigénnel vakcinában kombinálva ezen antigén terápiás hatását növelő adjuvánssal?**

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén, a 469/2009/EK rendelet 1. cikkének b) pontja szerinti „**hatóanyagok kombinációjának**” tekinthető-e mindenesetre az ilyen adjuvánssal antigénnel való kombinációja?

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-457/11-C/460/11 sz. egyesített ügyekben előzetes döntéshozatali – ítélet⁵ (2013.06.27.)

Tárgy: többszörözési jog, méltányos díjazás

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperesek: C-457/11, C-458/11: VG Wort; C-459/11: Fujitsu Technology Solutions GmbH; C-460/11: Hewlett Packard GmbH

Alperes: C-457/11: Kyocera (korábban Kyocera Mita Deutschland GmbH), az Epson Deutschland GmbH, valamint a Xerox GmbH; C-458/11: Canon Deutschland GmbH; C-459/11-C-460/11: VG Wort

³ A gyógyszerek kiegészítő oltalmi tanúsítványáról szóló, 2009. május 6-i 469/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (kodifikált változat) (HL 2009. L 152., 1.).

⁴ E rendelet alkalmazásában "termék": egy gyógyszer hatóanyaga vagy hatóanyagainak kombinációja. [1. cikk b) pont]

⁵ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134581&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=145360>

Tényállás:

A VG Wort közös jogkezelő szervezet, kizárólagos hatáskörébe tartozik az irodalmi művek szerzőinek és kiadóinak képviselője Németországban. Ennélfogva jogosult a szerzői és szomszédos jogokról szóló törvény értelmében a szerzőknek járó díjazás megfizetésére kötelezett gyártóktól, importőröktől és forgalmazóktól díjazást követelni.

A VG Wort a saját nevében, valamint egy másik – különféle grafikai művek jogosultjait képviselő – jogkezelő szervezet, nevezetesen a VG Bild-Kunst nevében eljárva egyrészt tájékoztatást kért a 2001. január 1-je óta eladott vagy más módon forgalomba hozott nyomtatók típusairól és az érintett mennyiségekről, valamint a készülékek kapacitásáról és németországi beszerzési forrásairól. Ezenfelül annak megállapítását kérte, hogy a Németországban 2001. január 1-je és 2007. december 31-e között forgalmazott személyi számítógépekre, nyomtatókra és/vagy plotterekre kivetett díj formájában a Kyocera, az Epson és a Xerox díjazás megfizetésére köteles.

A Landgericht Düsseldorf e tájékoztatás iránti kérelemnek teljes egészében helyt adott, és főként azt állapította meg, hogy a Kyocera, az Epson és a Xerox kötelesek díjazást fizetni a VG Wortnak. Később a Kyocera, az Epson és a Xerox fellebbezése alapján eljáró fellebbviteli bíróság hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítéletet. Egy 2007. december 6-i ítéletre való hivatkozással a Bundesgerichtshof végzésével elutasította a VG Wort által benyújtott felülvizsgálati kérelmet.

A Bundesverfassungsgericht megsemmisítette a Bundesgerichtshof határozatát, és az ügyet visszautalta ez utóbbi bíróság elé. Az újabb felülvizsgálati eljárásban a VG Wort az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Az alapeljárás alperesei a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérték. Mivel a Bundesgerichtshof úgy ítélte meg, hogy az említett kérelem elbírálása a 2001/29 irányelv értelmezésétől függ, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordul.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A C-458/11 – C-460/11. sz. ügyek tényállásai és jogi érvelései lényegüket tekintve megegyeznek a C-457/11. sz. ügy tényállásával és jogi érvelésével. A C-459/11. sz. ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és a harmadik kérdés eltér a többszörözés végrehajtásának eszköze tekintetében.

1. Figyelembe kell-e venni a 2001/29/EK irányelvet a nemzeti jog értelmezése során, az olyan esetek vonatkozásában, amelyek az irányelv 2001. június 22-i hatálybalépését követően, de 2002. december 22-től való alkalmazhatóságát megelőzően történtek?

2. A 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, valamely fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek minősül-e a nyomtatógéppel végzett többszörözés?

3. A második kérdésre adandó igenlő válasz esetén: **akkor is teljesülhetnek-e a többszörözési jog alóli, az irányelv 5. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételek, illetve korlátozások** eseteiben járó méltányos díjazással szemben az irányelv által támasztott követelmények az Európai Unió Alapjogi Chartájának [a továbbiakban: a Charta] 20. cikkéből fakadó egyenlő bánásmódhoz való alapvető jogra figyelemmel, **ha nem a nyomtatógépek gyártói, importőrei és forgalmazói, hanem egy többszörözésre alkalmas készülékegyüttes valamely más készülékének vagy több más készülékének gyártói, importőrei és forgalmazói a megfelelő díjazás megfizetésének kötelezettjei?**

4. A 2001/29/EK irányelv 6. cikkében meghatározott **műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége megszünteti-e** az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében vett **méltányos díjazás feltételének alkalmazhatóságát?**

5. **Megszűnik-e a méltányos díjazás feltételének** (az irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontja) **és lehetőségének** (lásd az irányelv (36) preambulum-bekezdését) **alkalmazhatósága, amennyiben a szerzői jogok jogosultja kifejezett vagy hallgatólagos formában hozzájárulását adta művei többszörözéséhez?**

Döntés:

A 2001. június 22-étől (az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanács irányelv hatálybalépésétől) 2002. december 22-éig (az annak átültetésére szolgáló határidő lejártáig) terjedő időszak vonatkozásában **az irányelv nem érinti a művek és más, jogi védelem alatt álló teljesítmények különböző felhasználásait.**

A „fotómechanikai vagy ehhez hasonló hatású eljárással végzett többszörözésnek” a 2001/29 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett **fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja a nyomtató és személyi számítógép segítségével készített többszörözéseket olyankor is, amikor e készüléket egymással összekötik.** Ilyen esetben a tagállamok bevezethetnek olyan rendszert is, amely szerint a méltányos díjazást a műveknek vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményeknek egy adott hordozóra történő másolásának egységes folyamatát önálló módon lehetővé nem tevő készülékekkel rendelkező személyek fizetik meg, amennyiben e személyek át tudják hárítani e díjat az ügyfeleikre, feltéve, hogy az ilyen egységes folyamat következtében a szerző által elszenvedett hátrány ellentételezéseként járó méltányos díjazás teljes összege nem tér el lényegesen az egyetlen eszköz segítségével végzett többszörözésre meghatározott díjtól.

A 2001/29/EK irányelv 6. cikkében említett **műszaki intézkedések alkalmazásának lehetősége nem szüntetheti meg az** ugyanezen irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjában **előírt méltányos díjazás követelményét.**

A 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2), illetve (3) bekezdésében foglalt kivétel vagy korlátozás szempontjából egy esetleges **olyan cselekménynek, amellyel a jogosult engedélyezte művének vagy más, jogi védelem alatt álló teljesítményének többszörözését, nincs semmiféle kihatása a méltányos díjazásra,** függetlenül attól, hogy ez utóbbit kötelező vagy fakultatív jelleggel írják-e elő az irányelv alkalmazandó rendelkezése értelmében.

C-117/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁶

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Felek:

Felperes: Eugen Ulmer KG

Alperes: Technische Universität Darmstadt

Tényállás⁷:

A darmstadt-i Műszaki Egyetem Könyvtára 2009 elején úgy döntött, hogy gyűjteménye egy darabját, Winfried Schultze nyugalmazott egyetemi professzor történelmi tárgyú könyvét beszkenne és annak elektronikus másolatát a könyvtár "elektronikus polc"-ára helyezi. Az "elektronikus könyvtári polc"-on való elhelyezés azt jelenti, hogy a könyv elérhetővé válik az olvasók számára az egyetem különböző helyiségeiből, épületeiből, számítógépes termináljairól. Az elektronikus kölcsönzés egyetlen korlátja, hogy a könyvet azonos időben elektronikusan nem olvashatták többen, mint ahány papír formátumú példány volt a könyvtári polcokon. Az elektronikus másolatkészítés következménye az volt, hogy minden olyan felhasználónak, aki úgy döntött, elektronikusan olvassa a könyvet lehetősége nyílt a könyv részeinek, illetve egészének kinyomtatására. Ha a könyvtári felhasználó nem akarta kinyomtatni a munkát papíron, még mindig szabadon elmenthette a munka egy részét, vagy akár az egészet, pl. egy USB segítségével. Eztán a tárolt másolatot a könyvtári olvasó akármikor használhatta a könyvtár és a kölcsönzési rendszer határain kívül.

A könyv kiadója és a szerzői jogok tulajdonosa, Eugen Ulmer KG ellenezte ezt. Még 2009 januárjában Ulmer felajánlotta az egyetemnek a lehetőséget, hogy könyvét e-book formájában

⁶ A kérelem magyarul az alábbi link mentén érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30dbedd9fae19a344689a0c89a30a23c022d.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuLbx10?text=&docid=137900&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=33462>

⁷ A tényállás a következő internetes oldalon található meg:

<http://eulawradar.com/case-c-11713-technische-universitat-darmstadt-introducing-modern-eu-copyright-law/>

szerezze meg és használja. Az egyetem nem reagált Ulmer ajánlatára. Mivel Ulmer nem járult hozzá a papírformájú könyv beszkeneléséhez és elektronikus tárolásához, így az egyetem megsértette a jogosult szerzői jogait. Ulmer keresetében kérte a bíróságot, hogy tiltsa el az egyetemet Schulze professzor művének, vagy bármely más Ulmer által publikált könyv digitalizálásától, a digitális másolatok nyilvánossághoz közvetítésétől, valamint az előbbieket digitális formában történő többszörözésétől, továbbá a digitális forma részeinek vagy egészének a könyvtár termináljain való kinyomtatásától, illetőleg a könyv olyan memóriahordozókra való másolásának lehetővé tételétől, amely a könyvtár területén kívül bárhol másolható. A bizonyítékok figyelembevételével a frankfurti Bíróság elutasította a kiadók kérelmét a nyilvánossághoz való közvetítés vonatkozásában, de helybenhagyta a másolásra vonatkozó tilalom iránti kérelmet.

A határozatot mindkét fél megfellebbezte a német Legfelsőbb Bíróságon. A német Legfelsőbb Bíróság azonban úgy találta, hogy a digitalizálás a szerzői jogok megsértését megvalósította, mivel a könyvtár csak a nyomtatott formájú könyvre szerzett jogosultságot. Ugyanakkor azt is megállapította, hogy nem lenne jogsértő a magatartás, ha az egyetem sikeresen hivatkozhatna a Német szerzői jogi törvény 52b passzusára. A nemzeti jogban többé-kevésbé a 2001/29/EK irányelv 5. cikkének (3) bekezdés (n) pontját alkalmazzák, mely szerint a "Kivételek és korlátozások", rész kimondja: A tagállamok kivételeket, illetve korlátozásokat biztosíthatnak a rendelet 2. és 3. részében foglalt jogok vonatkozásában a következő esetekben: kommunikációs, kutatási vagy egyéni tanulási célra való rendelkezésre bocsátás magánszemélyeknek, a nyilvánosság számára engedélyezett terminálokon való hozzáféréssel jelen 2. bekezdésben szabályozott módon. Mivel a nemzeti szabályozást az irányelvvel összhangban kellene értelmezni, három kérdés merült fel, amely az Európai Unió Bírósága elé került.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1. A 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja értelmében vett **adásvételi vagy felhasználási feltételek állnak-e fenn akkor, ha a jogosult az említett rendelkezés szerinti intézményeknek a mű felhasználására vonatkozó felhasználási szerződések megkötését ajánlja fel méltányos feltételek mellett?****
- 2. Lehetővé teszi-e a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja a tagállamok számára, hogy az intézményeknek jogot biztosítsanak a gyűjteményeikben szereplő művek digitalizálására, ha ez szükséges e művek terminálokon történő hozzáférhetővé tételéhez?**
- 3. Lehetnek-e annyira tág hatályúak a tagállamok által a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (3) bekezdésének n) pontja alapján szabályozott jogok, hogy a terminálok használói a terminálokon hozzáférhetővé tett műveket papírra nyomtathassák, vagy USB-kulcsra menthessék?**

A kérdést előterjesztő bíróság: Hof van Beroep te Brussel (Hollandia)

Felek:

Felperes: Helena Vandersteen és társai

Alperes: Johan Deckmyn és a Vrijheidsfonds vzw

Tényállás⁹:

Belgiumban hagyománya van a képregény-figuráknak. Tintin talán a leghíresebb képregény karakter, egy másik népszerű képregény krónika a "Spike és Suzy" [Suske és Wiske]. A képregények szerzői jogi védelem alatt állhatnak.

A Spike és Suzy képregény album szerzője az idősebb Willebrord Vandersteen. 1993-ban kötött szerződést különböző társaságokkal vagyoni jogai 50 éves időtartamra történő átruházásáról. Mivel a megállapodás nem ruházta át a személyhez fűződő jogait, következésképpen a következő jogvitában a felperes társaságokat és örököseit együttesen "Mr. Vandersteen"-nek nevezzük. Az alperes és fellebbező az eljárásban Johan Deckmyn, a flamand nacionalista párt, a Vlaams Belang tagja. Ez egy a belga állam támogatását élvező, elismert politikai párt. A jogvita azután indult, miután Mr Deckmyn részt vett egy újrési fogadáson a belgiumi Gent városában 2011-ben. Deckmyn a fogadás alatt politikai célú naptárakat terjesztett. A naptárokon lévő kép a Spike és Suzy képregény-album borítójának (fedlapjának) paródiája volt. Az albumon szereplő képet később folyamatosan megjelenítették (többszörözték) az említett párt brosúrájában, és a párt honlapjára is felkerült. Vandersteen úr jogutódjai és képviselői a szerzői jog megsértésért keresetet indítottak a politikai párt, és Mr. Deckmyn ellen. Első fokon a belga bíróság megállapította, hogy a naptáron szereplő képeket Spike és Suzy képregény albumáról vették át, a képeken ráadásul feltüntették a "de Wilde Weldoener" nevet is, úgy találta, hogy az alperesek Vandersteen úr hozzájárulása nélkül jártak el, megszegve a szerzői jogi törvényt. A bíró eltiltotta az alpereseket a Spike és Suzy kép használatától. Deckmyn úr fellebbezése során arra hivatkozott, hogy a mű egy politikai karikatúra; tehát az engedélyezett paródia, a satíra, a karikatúra kategóriájába esik, és mint ilyen, az 1994-es belga szerzői jogi törvény 22. cikk (1)(6) szakaszának hatálya alá tartozik.

A beadványt Mr. Vandersteen cáfolta, akinek képviselői az alábbiakat kifogásolták:

⁸ A kérelem magyarul az alábbi link mentén érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30db66240df014184874a3f2e7ccd2c167ee.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuLbNb0?text=&docid=138426&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=684701>

⁹ A tényállás a következő internetes oldalon található meg:

<http://eulawradar.com/case-c-20113-johan-deckmyn-parody-in-eu-law/>

Az egészét tekintve, az eredeti munkák tulajdonságai szerepeltek a jogsértő munkában. Nevezetesen, a De Wilde Weldoener név, a Spike és Suzy karakterek, és a narancssárga szín használata, ami annyira jellemző a Spike és Suzy történetekre. Ezek mind jól felismerhetők a jogsértő rajzon. Sőt, a jogsértő munka címe pontosan ugyanaz volt, mint az eredetié, és ugyanazt a betűtípust is használták. A jogsértő rajzon volt egy felirat, amely tartalmazza Vandersteen kézzel írott nevét - nyersfordításban a felirat "Vandersteen stílusában szabadon".

Az eredeti műben szereplő karakter repül az utcán, érméket szórva az emberekre, míg a jogsértő verzió több embernek színes bőre van, mások fátylat viselnek, amellyel a jogsértő rajz diszkriminatív üzenetet közvetített. Az olvasóközönségének első benyomása, az volt, hogy a naptár az eredeti Spike és Suzy képregényeket publikáló nyomdák ajándéka. A naptárak borítóján (fedőlapján) is használták a Spike és Suzy könyvekre jellemző narancsvörös színeket, sőt azok karaktereit is. Ez megerősítette azon benyomásukat, hogy ez egy Spike és Suzy termék. Csak a naptár megnyitása után vált nyilvánvalóvá, hogy valójában a termék a szélsőjobboldali párt, közismert nevén Vlaams Belang reklámjának része és a naptárat azzal a céllal terjesztik, hogy a párt növelje tagjainak számát.

A Spike és Suzy karaktereket és az album borítóját (fedőlapját) használó kiadványok összetéveszthetők a szerző eredeti munkájával, így ezek sértik Mr Vandersteen vagyoni és személyhez fűződő jogait. A kiadványok egyértelmű mondanivalója a közönség számára az, hogy Mr Vandersteen beleegyezését adta a Vlaams Belang politikai pártnak a képek felhasználását illetően. Vandersteen, így a közönség számára összeköthető a jobboldali nacionalista párttal, valamint a Vandersteen karaktereket azonosítják a Vlaams Belang szélsőjobboldali eszméivel, amely elfogadhatatlan Vandersteen számára. Vandersteen szerint, ahhoz, hogy egy mű jogosult legyen a paródia címre, jól meghatározott kritériumoknak kell megfelelnie, a műnek kritikai szemlélettel kell bírnia, egyéni eredeti jelleggel kell rendelkeznie, arra kell törekednie, hogy humoros legyen, mely az eredeti művet gúnyolja, de ne legyen összekeverhető az eredeti művel, és nem kell, hogy olyan grafikai elemeket tartalmazzon, amelyek egyébként nem feltétlenül szükségesek a paródia megteremtésében. Ezek a feltételek pedig nem teljesültek a jelen esetben. A Brüsszeli Fellebbviteli Bíróság elismerte, hogy nem voltak egységes jogi kritériumok egy paródia megalkotására, ezért előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Unió Bíróságához.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Önálló uniós jogi fogalom-e a „paródia” fogalma?

2. Amennyiben igen, úgy a paródiának meg kell-e felelnie a következő feltételeknek vagy ismérveknek:

- eredeti sajtószerűségről (eredetiség) kell tanúskodnia,
- mégpedig úgy, hogy a paródia ésszerűen ne legyen az eredeti mű szerzőjének tulajdonítható,

- szórakoztatásra vagy kigúnyolásra kell irányulnia, függetlenül attól, hogy az ennek során adott esetben kinyilvánított kritika az eredeti művet vagy valamely más dolgot vagy személyt érint-e,
- meg kell jelölni a parodizált mű forrását?

3. Meg kell-e felelnie valamely műnek további feltételeknek vagy ismérveknek is ahhoz, hogy paródiának lehessen tekinteni?

C-435/12. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹⁰

A kérdést előterjesztő bíróság: Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: ACI Adam BV, Alpha International BV, AVC Nederland BV, BAS Computers & Componenten BV, Despec BV, Dexion Data Media and Storage BV, Fuji Magnetics Nederland, Imation Europe BV, Maxell Benelux BV, Philips Consumer Electronics BV, Sony Benelux BV, Verbatim GmbH

Alperes: Stichting de ThuisKopie, Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding

Tényállás¹¹:

A CD-ket, R-CD-ket és más hasonló üres-hordozókat előállító, vagy importáló vállalatok kötelesek a holland jogszabályok alapján üreshordozó-díjat fizetni a holland jogkezelő társaságnak, a Stichting de ThuisKopie-nak. A holland jog kimondja, hogy a kompenzáció mértékének méltányosnak kell lennie. A méltányos díjazás mértékét Hollandiában, a SONT közös jogkezelő szervezet határozza meg. A Fuji, Maxell, a Philips, a Sony, a Verbatim és számos egyéb vállalat keresetet indított a Stichting de ThuisKopie és a SONT ellen kérve annak a bírósági megállapítását, hogy a ráta, amellyel a "méltányos díjazás" mértékét számolták aránytalan.

A kérelemben a felperesek előadták, hogy méltányos díjazás megfizetésének eredeti célja az volt, hogy kompenzálja a magáncélú másolatkészítés során kárt szenvedett jogosultakat a holland szerzői jogi törvény 16. szakaszának (1) bekezdése értelmében. Ez azt jelenti, hogy a kompenzáció csupán közvetlen vagy közvetett kereskedelmi cél nélküli és kizárólag természetes személy által, tanulmányi, gyakorlati vagy egyéb használat érdekében végzett többszörözés esetében volt releváns. Ennek megfelelően, a méltányos díjazás szintjének

¹⁰ A kérelem magyarul az alábbi link mentén érhető el:
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=131555&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=614538>

¹¹ A tényállás a következő internetes oldalon található meg:
<http://eulawradar.com/case-c-43512-aci-adam-calculating-private-copy-fair-compensation-in-eu-copyright-law/>

meghatározásánál nem kellett volna figyelembe venni a szerzői jogi jogosultak azon kárát, amely az illegális forrású művek többszörözésből származott. Az illegális többszörözésből származó másolatok kívül esnek a holland szerzői jogi törvény 16. szakasz (1) bekezdésének hatálya alól, ezért a szerzői jogi jogosultak még mindig fenntartják a jogot arra, hogy megtiltsák ezen másolatok készítését.

Első fokon, és a Hollandiában "kort geding" néven ismert egyszerűsített eljárás alapján a Hágai Kerületi Bíróság elutasította a felperes társaságok keresetét. A felperesek a döntést a Hágai Fellebbviteli Bíróságon fellebbezték meg, de a bíróság jogi érvelését a holland Legfelsőbb Bíróság nem fogadta el. Huydecoper ügyész állásfoglalása után a holland Legfelsőbb Bíróság úgy döntött, hogy kérdéseket intéz az Európai Unió Bíróságához.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv - alkalmasint az 5. cikk (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett - 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy az abban említett, szerzői jog alóli kivétel attól függetlenül alkalmazandó az említett cikkben említett követelményeknek megfelelő másolatokra, hogy a többszörözött mű példányai jogszerűen - vagyis a jogosultak szerzői jogainak megsértése nélkül - kerültek-e az érintett természetes személy birtokába, vagy e kivétel csak azokra a másolatokra vonatkozik, amelyek az érintett természetes személy birtokába a szerzői jog megsértése nélkül került példányokról készült másolatokból származnak?

2. a) Ha az első kérdésre a kérdés végén szereplő választ kell adni, eredményezheti-e a szerzői jogi irányelv 5. cikkének (5) bekezdése szerinti háromlépcsős teszt alkalmazása az 5. cikk (2) bekezdése szerinti kivétel hatályának kiterjesztését, vagy a teszt alkalmazása csak a kivétel hatályának korlátozásával járhat?

b) Ha az első kérdésre a kérdés végén szereplő választ kell adni, ellentétes-e a szerzői jogi irányelv 5. cikkével vagy bármely más európai jogi rendelkezéssel az olyan nemzeti jogi rendelkezés, amelynek eredményeként a természetes személy által nem közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célból, magánhasználatra készített másolatok tekintetében méltányos díjat kell fizetni függetlenül attól, hogy az érintett másolatok készítése megengedett-e a szerzői jogi irányelv 5. cikkének (2) bekezdése szerint, és anélkül, hogy e rendelkezés korlátozná a jogosult többszörözés megtiltására vonatkozó jogát és kártérítésre való jogosultságát?

A szerzői jogi irányelv 5. cikkének (5) bekezdése szerinti háromlépcsős tesztre tekintettel jelentőséggel bír-e e kérdés megválaszolása szempontjából, hogy a nem megengedett magáncélú másolatok készítésével szembeni fellépésre alkalmas műszaki berendezések (még) nem állnak rendelkezésre?

3. Alkalmazandó-e a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (jogérvényesítési irányelv) a jelenlegihez hasonló olyan jogvitára, amelyben - miután valamely tagállam a szerzői jogi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján az e rendelkezésben előírt méltányos díj megfizetésére kötelezte a művek többszörözésére alkalmas és szolgáló adathordozók gyártóit és importőreit, és meghatározta, hogy a méltányos díj az e tagállam által kijelölt, a méltányos díj beszedésével és szétosztásával megbízott szervezetnek fizetendő be - a fizetésre kötelezett személy azt kéri, hogy a nemzeti bíróság bizonyos vitatott, a méltányos díj meghatározása szempontjából jelentőséggel bíró körülményekre tekintettel tegyen megállapításokat az említett szervezet terhére, amely ezzel szemben védekezik?

C-279/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem¹²

A kérdést előterjesztő bíróság: Högsta domstole (Svédország)

Az alapeljárás felei

Felperes: C More Entertainment AB

Alperes: Linus Sandberg

Tényállás:

Linus Sandberg internetes oldalán linkeket hozott létre, amelyek a C More Entertainment által a weben közvetített két jégkorong-mérkőzésre mutattak. Az ügyészség megállapításai szerint a közvetítések csak *streaming* útján voltak láthatók, a mérkőzések tartalma alatt, azokat nem lehetett bármikor megnézni (vagyis nem voltak lekérhetőek). A C More Entertainment mérkőzésenként 89 SEK összegért értékesítette a közvetítés megtekintésének jogát. A közvetítés domain-nevét fizetési fal védte, és azt a felperes szerint nem lehetett megkeresni a világhálón (wordwide web). Linus Sandberg szerint a közvetítésekre mutató linkeket Djurgårdens az IF sportklub félhivatalos internetes oldalán találta. Egyik fél sem állítja, hogy bármilyen technikai intézkedést megkerültek volna, illetve hogy Linus Sandberg pénzt kért volna a szóban forgó linket megnyitó személyektől.

Linus S. interenetes oldala mindenki számára hozzáférhető volt. Bárki aki meglátogatta a honlapot és rákattintott a linkre, az egy új ablakban közvetlenül hozzáfért a közvetítésekhez, anélkül, hogy azok eredeti internetes címe megjelent volna. Az első mérkőzést 2007. október 20-án közvetítették. C More Entertainment ezt megelőzően telefonon kapcsolatba lépett alperessel annak érdekében, hogy távolítsa el a linket, amit az megtagadott. Október 22-i levelével a C More Entertainment írásban jelezte alperesnek, hogy megsérti a jogait. A két

¹² A kérelem magyarul az alábbi link mentén érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30db6842f0f1f5e34cc0ba73aeab5fe73b4c.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuLbNn0?text=&docid=139178&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=213973>

szóban forgó mérközésből a másodikat november 1-jén közvetítették. A találkozó második harmadának végére a felperes a mérközés közvetítéséhez olyan technikai eszközt rendelt, amelynek hatására a link megszakadt, így lehetetlenné vált a találkozó megtekintése Linus Sandberg internetes oldalán keresztül.

Az ügyészség az irodalmi és művészeti alkotásokon fennálló szerzői jogról szóló törvény megsértése miatt járt el Linus Sandberggel szemben. Az ügyészség megállapította, hogy Sandberg megsértette a C More Entertainment azon jogait, amelyeknek a két jégkorong-mérkőzés interneten keresztül történő közvetítése képezte a tárgyát. E jogokat a szerzői jogról szóló törvény értelmében védelemben kell részesíteni, ugyanez áll a közvetítésekbe illesztett visszajátzásokra is. Az ügyészség megállapításai szerint Sandberg cselekményei a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tették a közvetítéseket. A C More Entertainment a szerzői jogról szóló törvény szerint bizonyos ellentételezés megfizetését kérte a közvetítések utáni díjazás, és nem vagyoni kár megtérítése címén. A közérdekű keresetet megalapozottnak találták, a helyi bíróság (ting stråtten) úgy vélte, hogy a „közvetítések tartalma” a törvény alapján szerzői jogi védelem alá esett, valamint hogy ugyanez vonatkozik a közvetítésekbe illesztett visszajátzásokra is. A C More Entertainment részére bizonyos összegeket ítélték meg kártérítés és kamatok címén.

Miután valamennyi fél fellebbezett a helyi bíróság ítélete ellen, Sandberg azt kérte a fellebbviteli bíróságtól (hovråtten), hogy terjesszen elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmezését illetően. Az ügyészség és a C More Entertainment ilyen kérelem előterjesztését ellenezte. A bíróság megállapította, hogy nem köteles előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjeszteni, valamint, hogy figyelemmel azokra a kérdésekre, amelyeket az ügyben el kell dönteni, nem indokolt ilyen eljárás kezdeményezése, ezt a kérelmet, tehát elutasította.

Az ügy vizsgálatának eredményeként a fellebbviteli bíróság úgy ítélte meg, hogy a kommentátorok, az operátorok és a rendezők munkájának egyik része - akár külön, akár egyeseket vagy valamennyiüket együttesen vizsgálva - sem rendelkezik eredeti jelleggel, amelyet a szerzői jogról szóló törvény a védelem feltételeként előír. Ezzel szemben a bíróság megállapította, hogy a közvetítésekbe illesztett azonnali visszajátzások a törvény hatálya alá esnek. Ezt követően a bíróság úgy ítélte meg, hogy nincs jelentősége annak, hogy a link az általában belső linknek vagy pedig a referencia linknek nevezett körbe tartozik-e, valamint, hogy hatásaira figyelemmel Linus Sandberg magatartását úgy kell tekinteni, hogy az megfelel a nyilvánossághoz közvetítés törvényi fogalmának. Ez követően a bíróság megvizsgált egy érvet, amely szerint Linus Sandberg-nek joga volt létrehozni mérközésekre mutató linket, mivel az internetcímek szabadon megtalálhatók a világhálón, a C More Entertainment, pedig nem alkalmazott technikai intézkedéseket terméke védelme érdekében. A bíróság szerint ugyanakkor nem lehetett úgy tekinteni, hogy rendelkezésre állt valamely hozzájárulás ahhoz, hogy Sandberg a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegye a közvetítéseket. A bíróság bíróságot rótt ki Sandberggel szemben a szándékos jogsértés miatt. A C More Entertainment megítélt kártérítést ugyanakkor enyhén mérsékelte.

A CMore Entertainment azt kéri, hogy a szerzői jogról szóló törvény megsértése kapcsán állapítsák meg Snadberg büntetőjogi felelősségét is, és kötelezzék arra, hogy fizesse meg a díjazás és kártérítés fejében követelt teljes összeget is. Linus Sandberg ellenzi, hogy a fellebbviteli bíróság ítéletét megváltoztassák. A legfelsőbb bíróság elé terjesztett ügy számos olyan kérdést vetett fel, amelynek alapján a bíróság indokoltnak tartotta az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti nyilvánossághoz közvetítés fogalma kiterjed az olyan cselekményre, amelynek során egy mindenki számára hozzáférhető internetes oldalon klikkelhető linket helyeznek el, amely a szerzői jog jogosultja által közvetített műre mutat?

2. A link biztosításának módja kihat az első kérdés vizsgálatára?

3. Figyelembe kell-e venni azt a körülményt, hogy a link mögött található műhöz való hozzáférés valamilyen módon korlátozott?

4. Elismerhetnek-e a tagállamok szélesebb körű kizárólagos jogot a szerző számára, azáltal, hogy előírják, hogy a nyilvánossághoz közvetítés kiterjed egyéb cselekményekre is, mint amelyek az irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szerepelnek? A tagállamok elismerhetnek-e szélesebb körű kizárólagos jogot a jogosult számára, azáltal, hogy előírják, hogy a nyilvánossághoz közvetítés kiterjed egyéb cselekményekre is, mint amelyek az irányelv 3. cikkének (2) bekezdésében szerepelnek?

VÉDJEGYJOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-12/12. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹³

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Levi Strauss & Co.

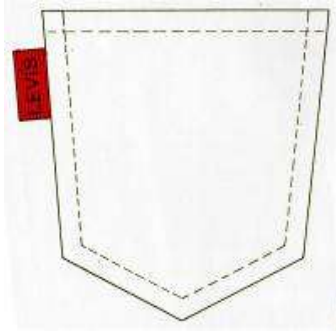
Alperes: Colloseum Holding AG

Tényállás:

A felperes Levi Strauss & Co. – többek között – ruházati cikkek vonatkozásában lajstromozott közösségi ábrás védjegy, illetve azzal megegyező, farmernadrágok tekintetében lajstromozott, 2 292 373. sz. német ábrás védjegy jogosultja.

¹³ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=136430&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=311971>

Az alperes ruházati cikkek kiskereskedelmével foglalkozik, 2002 novembere óta forgalmaz farmernadrágokat, amelyek jobboldali farzsebe négyszögletes, piros színű – a zseb felső harmadának jobboldali külső varrásába varrt és az adott nadrághoz tartozó, illetve az „SM JEANS” megjelölést tartalmazó – szövétaszzlócskával van ellátva.

A felperes arra hivatkozással támadja bíróság előtt az alperes farmernadrágok forgalmazásában megnyilvánuló kereskedelmi gyakorlatát, hogy a farzseben található, négyszögletes piros színű szövétaszzlócskákat a belföldi fogyasztók a többéves intenzív használatra tekintettel arra való utalásként értelmezik, hogy a nadrágok tőle származnak. A „Red Tab”-nek nevezett piros színű szövétaszzlócskán ezenfelül használat révén megkülönböztető képességet szerzett. Az alperes által forgalmazott kialakítások esetében a piros színű szövétaszzlócskát védjegyként használják, ami sérti a védjegyhez fűződő jogait.

Az alperes arra hivatkozott, hogy a kifogásolt formák csak díszítő jelleggel bírnak, más gyártók szintén elhelyeznek a jobb farzseben egy piros színű szövétaszzlócskát. A felperes pozícióvédjegyként lajstromozott ábrás védjegyei korlátozott terjedelmű oltalmat élveznek [a lajstromozás során lemondó nyilatkozatot (disclaimer) tettek, amely szerint önmagában a zseb formájára és színére nem kívánnak kizárólagos jogot szerezni]. Az alperes kifogásként a kereset tárgyát képező védjegyek használatának elmaradására hivatkozott.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 40/94/EK rendelet 15. cikke (1) bekezdését¹⁴ úgy kell-e értelmezni, hogy

- 1. egy összetett védjegy részét képező és csak az összetett védjegy használatára révén megkülönböztető képességet szerzett védjegy oltalmat biztosító módon használható, ha csak az összetett védjegyet használják;**
- 2. egy védjegyet oltalmat biztosító módon használnak, ha azt csak egy másik védjeggyel együtt használják, a fogyasztók a két védjegyben önálló megjelöléseket látnak, és emellett a két védjegyet együtt védjegyként lajstromozták?**

Döntés:

Valamely védjegy megkülönböztető képessége azt jelenti, hogy a védjegy lehetővé teszi a védjegybejelentésben szereplő árunak az adott vállalkozástól származóként történő azonosítását. A lajstromozás szempontjából a védjegyek megkülönböztető képességének használat révén történő megszerzése akár valamely lajstromozott védjegy részeként, annak egyik elemeként, akár valamely másik védjegynek a lajstromozott védjeggyel összetételben történő használat eredménye is lehet. Mindkét esetben elegendő, hogy e használat következtében az érintettek a kizárólag a bejelentett védjeggyel jelölt árut vagy a szolgáltatást ténylegesen úgy fogják fel, mint az adott vállalkozástól származót¹⁵.

¹⁴ Ha a jogosult a lajstromozástól számított öt éven belül nem kezdte meg a közösségi védjegy tényleges használatát a Közösségben az árujegyzékben szereplő árukkal és szolgáltatásokkal kapcsolatban, vagy ha az ilyen használatot öt éven át megszakítás nélkül elmulasztotta, a közösségi védjegyohtalomra alkalmazni kell az e rendeletben meghatározott jogkövetkezményeket, kivéve ha a jogosult a használat elmaradását kellőképpen igazolja. [15. cikk (1) bekezdés]

¹⁵ Id: a C-353/03. sz. Nestlé-ügyben 2005. július 7-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-6135. o.] 30. pontja

A „használat” fogalma a szó jelentésénél fogva általában kiterjed az említett védjegy önálló használatára, valamint annak valamely más védjegy elemeként történő, azzal együttesen vagy összetételben történő használatára is. A használat kritériuma nem ítéhető meg attól függően eltérő szempontok alapján, hogy annak eldöntése-e a kérdés, hogy e kritérium alkalmas-e jogok keletkeztetésére a védjegyet illetően vagy e jogok fennmaradásának biztosítására. Ugyanis, bár valamely megjelölés tekintetében annak használatán keresztül is szerzhető megkülönböztető képesség, az ugyanezen formában történő használatnak alkalmasnak kell lennie az oltalom fenntartására is. Valamely védjegynek a 40/94 rendelet 15. cikkének (1) bekezdése értelmében vett tényleges használatának megítélését illetően alkalmazott követelmények azonosak a valamely megjelölés lajstromozásához a rendelet 7. cikkének (3) bekezdése értelmében szükséges megkülönböztető képesség megszerzését eredményező használat esetén alkalmazottakkal.

A 40/94/EK rendelet 15. cikkének (1) bekezdése értelmében tehát a **védjegyek tényleges használatára vonatkozó feltétele akkor is teljesülhet, ha azt a lajstromozott védjegyet, amely a megkülönböztető képességét valamely másik olyan összetett védjegy használatának révén szerezte meg, amelynek egyik elemét képezi, csupán e másik összetett védjegy révén használják, vagy ha azt csupán valamely másik védjeggyel együttesen használják, és e két védjegy összetétele védjegyként szintén lajstromozásra került.**

C-98/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

A kérdést előterjesztő bíróság: Højesteret (Dánia)

Felek:

Felperes: Martin Blomqvist

Alperes: Rolex S.A., Manufacture des Montres Rolex S.A.

Tényállás:

A felperes személyes használatra rendelt órát egy kínai online kereskedéstől, ahol az „Rolex GMT Master II 50th Asian 3186 Movement” leírással szerepelt.

A rendelés és a fizetés a kereskedés honlapján keresztül történő lebonyolítását követően a kereskedés visszaigazolvva a rendelést elküldte a terméket felperesnek dániai címére.

A dán adó- és vámhivatal a postai csomag Dániába érkezésekor átvizsgálta azt és lefoglalta a terméket. Ezt követően tájékoztatta alperes szabadalmi ügyvivőjét és felperest a kiadás felfüggesztéséről megállapítva, hogy az óra feltehetően az eredeti Rolex óra hamisított másolata.

Ennek megállapítását követően alperes szabadalmi ügyvivője kérte, hogy az adó- és vámhivatal továbbra is függesse fel az óra kiadását és kérte felperes hozzájárulását az óra vámhatóság általi megsemmisítéséhez, amelyet ő a jogszerű vásárlásra hivatkozva megtagadott. Ezt követően alperes eljárást indított felperessel szemben annak érdekében, hogy ismerje el a felfüggesztést és a kártalanítás nélküli megsemmisítést.

Az ügyben az nem vitatott, hogy alperes az eredeti Rolex órákon fennálló szerzői jog jogosultja, és hogy felperesnek eladott óra hamisított másolat, mivel a Rolex közösségi és dán védjegyei a Rolex hozzájárulása nélkül kerültek az órára.

Az ügy alapkérdése tehát az, hogy **felperesnek el kell-e ismernie azt, hogy a dán vámhatóságok jogszerűen függesztették fel az eredeti Rolex óra másolatának kiadását, valamint, hogy az órát kártalanítás nélkül fel kell ajánlani az államkincstár javára**¹⁶?

¹⁶ A vámhatósági rendelet rendelkezéseit a 2003. július 22-i 1383/2003 tanácsi rendelet tartalmazza, mely magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:02:13:32003R1383:HU:PDF>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2001/29/EK irányelv¹⁷ 4. cikkének (1) bekezdését¹⁸, hogy a **szerzői jogi oltalomban részesített áru szerinti tagállamban „nyilvános terjesztés” valósul meg** akkor, ha egy vállalkozás egy harmadik országbeli internetes honlapon keresztül megállapodást köt arra, hogy egy olyan magánvásárlónak ad el és szállít árut, akinek eladó által ismert címe olyan tagállamban van, ahol az áruk szerzői jogi oltalom alatt állnak, átveszi az áru ellenértékét, és kiszállítja az árut a megbeszéltekre, vagy ilyen helyzetekben az is feltétel, hogy az áruk az eladást megelőzően olyan eladásra való felkínálás vagy reklám tárgyát képezzék, amely az áru szállítása szerinti tagállam fogyasztóit célozza, vagy a nekik szóló honlapon szerepel?

2. Úgy kell-e értelmezni a 2008/95/EK irányelv¹⁹ 5. cikkének (1)²⁰ és (3)²¹ bekezdését, hogy **valamely tagállamban a védjegy „gazdasági tevékenység körében való használata” valósul meg** akkor, ha egy vállalkozás egy harmadik országbeli internetes honlapon keresztül megállapodást köt arra, hogy egy olyan magánvásárlónak ad el és szállít védjeggyel ellátott árut, akinek eladó által ismert címe olyan tagállamban van, ahol a védjegyet lajstromozták, átveszi az áru ellenértékét és kiszállítja az árut a megbeszéltekre, vagy ilyen helyzetben az is feltétel, hogy az áruk az eladást megelőzően olyan eladásra való felkínálás vagy reklám tárgyát képezzék, amely a kérdéses tagállam fogyasztóit célozza, vagy a nekik szóló honlapon szerepel?

3. Úgy kell-e értelmezni a 207/2009/EK rendelet²² 9. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy **valamely tagállamban a védjegy „gazdasági tevékenység körében való használata” valósul meg** akkor, ha egy vállalkozás egy harmadik országbeli internetes honlapon keresztül megállapodást köt arra, hogy egy olyan magánvásárlónak ad el és szállít közösségi védjeggyel ellátott árut, akinek eladó által ismert címe valamely tagállamban van, átveszi az áru ellenértékét, és kiszállítja az árut a megbeszéltekre, vagy ilyen helyzetben az is feltétel, hogy az áruk az eladást megelőzően olyan eladásra való felkínálás vagy reklám tárgyát képezzék, amely a kérdéses tagállam fogyasztóit célozza, vagy a nekik szóló honlapon szerepel?

4. Úgy kell-e értelmezni az 1383/2003/EK rendelet²³ 2. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy a „kalózáruk” szabad forgalomba bocsátásának megakadályozásáról és

17 Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML>

¹⁸ A tagállamok a szerzők számára kizárólagos jogot biztosítanak műveik eredeti vagy többszörözött példányai adásvételre vagy más módon megvalósuló nyilvános terjesztésének engedélyezésére, illetve ennek megtiltására.

¹⁹ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:299:0025:0033:hu:PDF>

²⁰ A védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenységkörében használ

a) a védjeggyel azonos megjelölést olyan árukkal, illetve szolgáltatásokkal kapcsolatban, amelyek azonosak a védjegyáru jegyzékében szereplő árukkal, illetve szolgáltatásokkal;

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók a védjeggyel összetéveszhetnek a megjelölés és a védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint az érintett áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszhetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzetársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a védjegyhez. [5. cikk (1) bekezdés]

²¹ Az (1) és a (2) bekezdésben szabályozott feltételek megvalósulása esetén tilos különösen

a) a megjelölés elhelyezése az árun vagy csomagolásán;

b) a megjelölést hordozó áru eladásra való felkínálása, forgalomba hozatala, valamint forgalomba hozatal céljából történő raktáron tartása, illetve szolgáltatás kínálása vagy annak nyújtása a megjelölés alatt;

c) a megjelölést hordozó áruk behozatala vagy kivitele;

d) a megjelölés használata az üzleti iratokon vagy a reklámozásban. [5. cikk (3) bekezdés]

²² a közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet

²³ az egyes szellemi tulajdonjogokat feltehetően sértő áruk elleni vámhatósági intézkedésekről és az ilyen jogokat ténylegesen sértő áruk ellen hozandó intézkedésekről szóló, 2003. július 22-i 1383/2003/EK tanácsi rendelet

megsemmítéséről szóló rendelkezések tagállami alkalmazásának feltétele az, hogy a tagállamban az első kérdésre adandó válasz szerinti feltételek mellett megvalósuljon a „nyilvános terjesztés”?

5. Úgy kell-e értelmezni az 1383/2003/EK rendelet 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy a „hamisított áruk” szabad forgalomba bocsátásának megakadályozásáról és megsemmítésükről szóló rendelkezések tagállami alkalmazásának feltétele az, hogy a tagállamban a második és harmadik kérdésre adandó válasz szerinti feltételek mellett megvalósuljon a „gazdasági tevékenység körében való használat”?

C-205/13. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem

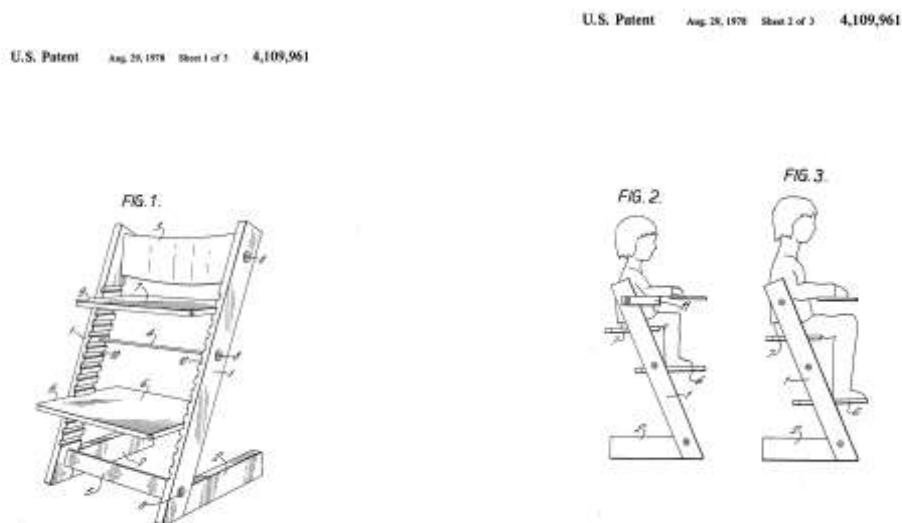
A kérdést előterjesztő bíróság: Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Hauck GmbH & Co. KG

Alperes: Stokke A/S, Stokke Nederland BV, Peter Opsvik, Peter Opsvik A/S

Tényállás:

Peter Opsvik egy gyerekszéket tervezett „Tripp Trapp” néven. E széket 1972-ben hozták forgalomba a Stokke A/S jogelődjei és elsősorban a hazai piacon értékesítették. 1995 óta a Stokke-termékeket Hollandiában a Stokke Nederland értékesíti. A Stokke A/S jogelődje a Benelux Szellemi Tulajdon Hivatalánál térbeli védjegyként lajstromoztatta a „Tripp Trapp” gyerekszék formai megjelenését „székek, különösen gyerekszékek” vonatkozásában.

A felperes gyerekbútorok gyártásával és forgalmazásával foglalkozik, a kérdéses időszakban két széket is értékesített, amelyeket „Alpha” és „Beta” székeknek nevezett. Ezen értékesítés miatt a Stokke A/S bírósági eljárást kezdeményezett.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. a) A 89/104/EGK irányelvnek a 2008/95/EK irányelv²⁴ által egységes szerkezetbe foglalt változata **3. cikke (1) bekezdése e) pontjának i. alpontja szerint kizáró, illetve törlési ok esetében, amely szerint a térbeli védjegyek nem állhatnak kizárólag olyan formából, amely az áru jellegéből következik, az áru funkciójához nélkülözhetetlen formáról van-e szó, vagy már ilyen formáról lehet szó akkor is, ha az áru egy vagy több olyan alapvető jellemzővel bír, amely(ek)et a fogyasztó alkalmasint a versenytársak áruiban is keres?**

b) Hogyan értelmezendő a rendelkezés, ha az említett alternatívák egyike sem helytálló?

2. a) A 89/104/EGK irányelvnek a 2008/95/EK irányelv által egységes szerkezetbe foglalt változata **3. cikke (1) bekezdése e) pontjának iii. alpontja szerint kizáró, illetve törlési ok esetében, amely szerint a (térbeli) védjegyek nem állhatnak kizárólag olyan formából, amely az árunak jelentős értéket kölcsönöz, az érintett fogyasztók vásárlási döntésének alapjául szolgáló okról (illetve okokról) van-e szó?**

b) Az előzőekben említett rendelkezés értelmében vett, „az árunak jelentős értéket kölcsön[ző] [formáról]” akkor van csak szó, ha e forma egyéb értékekhez (mint például gyerekzsékek esetében a biztonsághoz, a kényelemhez és a használhatósághoz) viszonyítva a legjelentősebb, illetve az uralkodó értéknek tekintendő, vagy ilyen formáról lehet szó akkor is, ha az áru ezen érték mellett további, szintén jelentősnek tekintendő értékkel is bír?

c) A 2. a) és 2. b) kérdésekre adandó válasz szempontjából **az érintett fogyasztók többségének véleménye releváns-e**, vagy a nemzeti bíróságok megállapíthatják, hogy már a fogyasztók egy részének véleménye is elegendő ahhoz, hogy az érintett értéket az előzőekben említett rendelkezés értelmében „jelentősnek” tekinthessük?

d) Amennyiben a 2. c) kérdésre az utóbbi választ kell adni: **milyen követelményt kell támasztani a fogyasztók érintett részének körével szemben?**

3. Úgy kell-e értelmezni a 89/104/EGK irányelvnek a 2008/95/EK irányelv által egységes szerkezetbe foglalt változata 3. cikkének (1) bekezdését, hogy az e) pontban említett kizáró ok akkor is fennáll, ha a térbeli védjegy olyan megjelölést tartalmaz, amelyre az i. alpont alkalmazandó, és amely egyébként az iii. alpont hatálya alá tartozik?

C-217/13. és C-218/13. sz. előzetes döntéshozatali ügyek – kérelem²⁵

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundespatentgericht (Németország)

Az alapeljárás felei:

Törlés iránti kérelmek benyújtói és fellebbezők: Oberbank AG [C-217/13. sz. ügyben],

Banco Santander SA, Santander Consumer Bank AG [C-218/13. sz. ügyben]

Védjegyjogosult és ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban: Deutscher Sparkassen- und Giroverband e. V.

Tényállás:

A védjegyjogosult 2002. február 7-én a piros (HKS 13) kontúr nélküli színvédjegyet (302 11 120. sz.) jelentette be együttes védjegyként több áru és szolgáltatás vonatkozásában.

²⁴ a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:299:0025:0033:hu:PDF>

²⁵ A kérelmek magyarul a következő oldalon érhetőek el:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:189:0009:0010:HU:PDF>

A Deutsche Patent- und Markenamt (német szabadalmi és védjegy hivatal, a továbbiakban DPMA) 2003. szeptember 4-i határozatával elutasította a bejelentést, ami ellen a védjegyjogosult panaszt nyújtott be. Bemutatta a 2005. év végén elvégzett közvéleménykutatás eredményét, ami azt támasztotta alá, hogy a megjelölés 67,9 %-ban elfogadottá vált az érintett fogyasztók körében, továbbá korlátozta az árujegyzéket a 36. osztályba tartozó egyes szolgáltatásokra. A DPMA 2007. július 11-én lajstromozta a védjegyet.

A törlés iránti kérelmek benyújtói arra hivatkoztak kérelmeikben, hogy a piros szín a szolgáltatások területén nem rendelkezik megkülönböztető képességgel, továbbá a védjegy használat révén sem szerezte meg a megkülönböztető képességet.

A védjegyjogosult vitatta a törlés iránti kérelmeket. Úgy vélte, hogy az ítélkezési gyakorlat régóta elismeri a kontúr nélküli színvédjegyek azon képességét, hogy szolgáltatások vonatkozásában védjegyoltalom tárgyai legyenek. Szerinte a piros (HKS 13) szín a retail-banking területén megkülönböztető képességgel rendelkezik. A védjegy ezenkívül a használat révén megszerezte a megkülönböztető képességet; ezt megfelelően bizonyították.

A DPMA 2009. június 16-i határozatával elutasította a törlés iránti kérelmeket. Úgy vélte, hogy a megtámadott védjegy nem rendelkezik megkülönböztető képességgel, az érintett fogyasztók körében való elfogadottság azonban bizonyítást nyert.

A Bundespatentgericht a fellebbezési eljárás során megállapította ugyan, hogy a megkülönböztető képesség fennállása a nemzeti jog alapján közvélemény-kutatás útján tisztázható, azonban érdemben nem létezik állandó ítélkezési gyakorlat azon kérdés vonatkozásában, hogy milyen mértékű elfogadottságnak kell fennállnia ahhoz, hogy egy kontúr nélküli színvédjegy megkülönböztető képességgel rendelkező színvédjegynek legyen tekinthető.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a 2008/95/EK irányelv 3. cikke (1)²⁶ és (3)²⁷ bekezdésével a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint egy **olyan absztrakt színvédjegy** (a jelen esetben a piros

²⁶ A megjelölés nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve a védjegy törlésének van helye, ha a megjelölés

a) nem képezheti védjegy részét;

b) nem alkalmas a megkülönböztetésre;

c) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket a forgalomban az áru vagy a szolgáltatás fajtája, minősége, mennyisége, rendeltetése, értéke, földrajzi származása, előállítási vagy teljesítési ideje, illetve egyéb jellemzője feltüntetésére használhatnak;

d) kizárólag olyan jelekből vagy adatokból áll, amelyeket az általános nyelvhasználatban, illetve a tisztességes üzleti gyakorlatban állandóan és szokásosan alkalmaznak;

e) kizárólag olyan formából áll, amely

i. az áru jellegéből következik; vagy

ii. a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges; vagy

iii. az árunak jelentős értéket kölcsönöz;

f) a közrendbe vagy a közérkölcsebe ütközik;

g) alkalmas a fogyasztók megtévesztésére különösen az áru, illetve a szolgáltatás fajtája, minősége vagy földrajzi származása tekintetében;

h) lajstromozásához az illetékes szerv nem járult hozzá, és az ipari tulajdon oltalmára létesült Párizsi Egyezmény (a továbbiakban: Párizsi Egyezmény) 6b. cikke alapján nem részesülhet védjegyoltalomban, illetve törlésének lenne helye. [3. cikk (1) bekezdés]

HKS 13) esetében, amelyet pénzügyi szolgáltatások tekintetében igényelnek, a közvélemény-kutatásnak legalább 70% mértékű felismerést kell mutatnia ahhoz, hogy feltételezni lehessen, hogy a védjegy a megjelölés használata révén megkülönböztető képességre tett szert?

2. Úgy kell-e értelmezni az irányelv 3. cikke (3) bekezdésének első mondatát, hogy akkor is a védjegy bejelentésének időpontját – nem pedig a lajstromozás időpontját – kell alapul venni, ha a védjegyjogosult a védjegy törlése iránti kérelemmel szembeni védekezés keretében arra hivatkozik, hogy a védjegy a bejelentés bejelentési napját követő három év elteltével, de még a lajstromozás napját megelőzően a megjelölés használata révén megkülönböztethető képességre tett szert?

3. Amennyiben a fent említett feltételek mellett is a bejelentés időpontját kell alapul venni:

Már akkor is törölni kell-e a védjegyet, ha tisztázatlan és már nem tisztázható, hogy a védjegy a megjelölés használata révén a bejelentés időpontjában megkülönböztethető képességre tett szert? Vagy a törlés iránti kérelem megkívánja e kérelem benyújtójától, hogy bizonyítsa, hogy a védjegy a használata révén nem tett szert a bejelentés időpontjában a megkülönböztető képességre?

²⁷ Az (1) bekezdés b), c) és d) pontjai alapján a megjelölés nincs kizárva a védjegyotalomból, illetve a védjegy nem törölhető, ha a megjelölés használata révén a bejelentés bejelentési napját megelőzően megszerezte a megkülönböztető képességet. Ezen túlmenően bármelyik tagállam előírhatja, hogy ezt a szabályt akkor is alkalmazni kell, ha a megjelölés a megkülönböztető képességet a bejelentés bejelentési napját vagy a lajstromozás napját követően szerezte meg. [3. cikk (3) bekezdés]